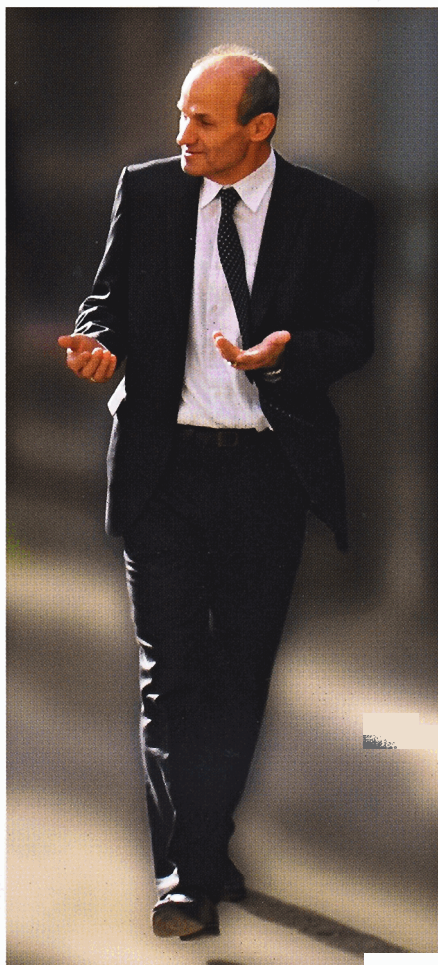

Vrcholy a pády strojárstva na Slovensku

Tolkokrát zatracovaná, ale aj veľakrát velebená. Raz ako spasiteľ a záchranca hospodárstva, inokedy ako nechcené dieťa – to sú rôzne tváre, vrcholy a pády strojárstva na Slovensku. Za socializmu patrilo najmä ťažké a špeciálne strojárstvo k nosným odvetviám nášho priemyslu. Žilina, Považská Bystrica, Martin, Dubnica – to bola mekka slovenskej špeciálnej výroby. Po revolúcii – vo víre „svetových“ vyhlásení, že Československo nebude vyrábať žiadne zbrane – odrazu „nechcené dieťa“. Celé Považie bolo odsúdené na neúspech. Spásonosná myšlienka – orientácia na automobilový priemysel. Strojarina opäť povstala z prachu. V súčasnosti na Slovensku pôsobí okolo 800 strojárskych spoločností, z ktorých priamo výrobnou činnosťou sa zaoberá asi 160 firiem. Ostatné firmy sú orientované na obchod s výrobkami a servis. V oblasti strojárkej produkcie kovov a kovových konštrukcií pracuje približne 90-tisíc osôb, vo výrobe strojov a zariadení pracuje ďalších 40-tisíc osôb. Najväčším záujmovým združením strojárskych firiem je Zväz strojárkeho priemyslu (ZSP SR). Od októbra minulého roku má zväz nové predstavenstvo na čele s prezidentom Ing. Alexejom Beljajevom. Pod jeho vedením sme oslovili takmer 630 firiem na celom Slovensku, s ktorými sme v priebehu januára až marca diskutovali o ich problémoch a požiadavkách. Aj pri existujúcich problémoch firmy pociťujú určité oživenie výroby. Výsledkom týchto stretnutí je výrazný záujem viacerých firiem o vstup do ZSP SR a záujem o zastupovanie firiem zväzom pri kolektívnom vyjednávaní. Nové vedenie zväzu chce riešiť koncepčne a dlhodobo problémy strojárkeho priemyslu. Cieľom dlhodobej vízie zväzu by mala byť Biela kniha rozvoja strojárstva do roku 2030.

Slovenské strojárstvo je aj matkou automobilového priemyslu, ktorý sa kreoval na Slovensku pred viac ako 20 rokmi. Tri svetové automobilky vyrobili len v roku 2013 takmer 960 000 vozidiel. So 181 vozidlami

prof. Ing. Lubomír Šooš, PhD., viceprezident ZSP SR, dekan Strojníckej fakulty, STU v Bratislave

na 1 000 obyvateľov drží Slovensko svetový primát vo výrobe automobilov. Podiel automobilového priemyslu predstavuje 36 % z celkových tržieb priemyslu SR. Zväz strojárkeho priemyslu a zväz automobilového priemyslu sú stále veľmi prepojené, čo dokumentujú veľmi úzkou spolupracou. Priemerná zamestnanosť v priemysle je približne pol milióna osôb. Podľa štatistického úradu pracuje v uvedených zväzoch viac ako 230-tisíc ľudí, čo je asi 46 % z celkovej zamestnanosti v priemysle a takmer 10 % z celkovej zamestnanej populácie SR. V roku 2013 boli celkové tržby v priemysle Slovenskej republiky 82 251 mil. eur, v strojárskom priemysle

to bolo 26 500 mil. eur (asi 32 % z celkových tržieb v priemysle) a v automobilovom priemysle 29 689 mil. eur čo je asi 68 % z celkových tržieb priemyslu SR.

Vidíme, že posilňovanie pozície výrobných zväzov, ktoré sa veľmi výrazne podieľajú na tvorbe hrubého domáceho produktu (HDP), exporte a zamestnanosti, je správna cesta. Preto prebiehajú intenzívne rokovania o užšej spolupráci aj so zväzmi elektropriemyslu, stavebného a hutníckeho priemyslu tak, aby maximálne reprezentovali záujmy uvedených zväzov v tripartite pri rokovaní s vládou a s odborovými zväzmi. Celkový obrat tržieb v priemysle SR týchto piatich zväzov je 84 %.

Výsledkom piatich stretnutí ZSP SR v Košiciach, Prešove, v Považskej Bystrici, Žiline či Bratislave bola aj diskusia o súčasných problémoch strojárskych firiem. Veľmi závažné sú problémy vo vzdelávaní a v reálnom aplikovanom výskume akademických inštitúcií.

Nekvalitná a zlá orientácia a štruktúra vzdelávacích inštitúcií, podfinancovanie školstva (len 0,67 HDP), veľký počet vysokých škôl, rozptýl a neefektívne vynakladanie prostriedkov štátu, zlé prepojenie škôl s potrebami jednotlivých firiem, nízka úroveň a nezáujem výskumných a vzdelávacích inštitúcií o efektívny aplikovaný výskum. Školy na jednej strane „vychováajú“ absolventov pre úrady práce, na druhej strane je tu akútny nedostatok odborne a technicky vzdelaných mladých ľudí. ZSP RS sa veľmi intenzívne venuje tejto problematike. V spolupráci so ZAP-om, ale aj ďalšími zväzmi sa venuje odbornému strednému vzdelávaniu aj výchove technicky vzdelanej inteligencie. Kvalita akejkoľvek vzdelávacej inštitúcie by sa mala merať percentom absolventov, ktorí skutočne pracujú v odboroch, ktoré vyštudovali. Taký je súčasný stav slovenského strojárstva, a aktivity Zväzu strojárkeho priemyslu. ✕